

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายทวีเกียรติ มินะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๖๑

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๘ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด

ความเห็น

ด้วยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ด้วย ทั้งนี้ ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมาโดยตลอดจนถึงพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีเจตนารมณ์เฉพาะประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในคดีนี้ว่า โดยที่กฎหมายปัจจุบันมีบทบัญญัติบางส่วนที่กำหนดว่าบุคคลใดซึ่งกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ โดยมียาเสพติดให้โทษเกินปริมาณที่กำหนดไว้ ให้ถือเป็นเด็ดขาดว่าผู้นั้นกระทำเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้เปิดโอกาสให้พิจารณาจากพฤติการณ์หรือคำนึงถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดและไม่ได้ให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในการพิสูจน์ความจริงในคดี สมควรแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง ให้มีลักษณะเป็นเพียงข้อสันนิษฐาน เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสพิสูจน์ความจริงได้ ซึ่งก็ยังมีเนื้อหาที่อาจขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

การแก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังกล่าวข้างต้น เป็นการสร้างโอกาสเพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพิสูจน์ความจริงได้ โดยสามารถนำพยานหลักฐานมาหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมาย เพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือไม่ อันเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใด เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว ซึ่งย่อมเป็นการสอดคล้องกับหลักนิติธรรม (The Rule of Law) และข้อสันนิษฐานที่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) ซึ่งได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” ตลอดจนปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ข้อ ๑๑ ที่ว่า “บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีความผิดอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย และผู้นั้นได้รับหลักประกันทั้งหลายที่จำเป็นในการต่อสู้คดี” และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกมีพันธกรณีอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บังคับแก่คดีดังกล่าวต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด” และ

วรรคสอง บัญญัติว่า “คดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยื่นคำแถลงขอสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือไม่ ก็ให้ศาลสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เป็นบทเฉพาะกาลที่ส่งผลให้คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุด ไม่ได้รับความคุ้มครองจากการแก้ไขพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง เนื่องจากยังคงต้องนำเอากฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ใช้บังคับ บังคับแก้คดีดังกล่าวต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด บุคคลซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ โดยมียาเสพติดให้โทษเกินปริมาณที่กำหนดไว้ต้องถูกสันนิษฐานเป็นเด็ดขาดว่าผู้นั้นกระทำเพื่อจำหน่าย โดยจำเลยไม่สามารถพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าตนเองไม่ได้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมียาเสพติดให้โทษในประเภทต่าง ๆ ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย นอกจากนี้คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วแต่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี จำเลยก็ไม่อาจยื่นคำร้องขอปรับบทกฎหมายเป็นคุณและขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนำพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๖ วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓ มาพิจารณาวินิจฉัยคดีใหม่ได้ อันเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลซึ่งมีเนื้อหาเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ซึ่งได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และข้อสันนิษฐานที่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) ซึ่งได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ข้อ ๑๑ และกติกา
ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and
Political Rights) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกมีพันธกรณีอยู่ด้วย

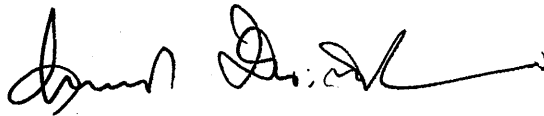
ในส่วนของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘
วรรคสอง เป็นการเปิดโอกาสให้แก้คดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยื่นคำแถลงขอสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่าการกระทำ
ของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือไม่ ก็ให้ศาลสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร
ดังนั้น จึงไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับกรณีของพระราชบัญญัติ
ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

อนึ่ง หลักสากลมีอยู่ว่าในกรณีที่กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมาย
ที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าในทางใด
เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคสาม ดังนี้ จึงอาจแบ่งผลของ
ความเห็นออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑) กรณีที่มีคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดโดยชอบแล้ว ย่อมจะไม่กระทบต่อคำพิพากษา
ดังกล่าว

๒) กรณีที่คำพิพากษาของศาลยังไม่ถึงที่สุด ย่อมจะต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณ
แก่ผู้กระทำความผิด ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้รับประโยชน์จากการแก้ไข
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และ
มาตรา ๒๖ วรรคสอง ทั้งนี้ ให้นำบทเฉพาะกาลตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสอง มาใช้บังคับกับกรณีคดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นในวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตลอดจนมาใช้บังคับกับกรณีคำพิพากษาของศาลยังไม่ถึงที่สุดอื่นด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ วรรคสอง และเมื่อได้วินิจฉัยดังนี้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๗๕ วรรคสอง หรือไม่ อีกต่อไป

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ